

Ο σεισμός άφησε πίσω του νεκρούς, τραυματίες, άστεγους και... φήμες. Εκεί όμως που άφησε μεγάλες ρωγμές είναι στους ίδιους τους επιστήμονες, που καθημερινά διασταυρώνουν τα ξίφη με άηλους ή μεταξύ τους...

Αυτοί, εκείνοι και οι άηλοι

Της ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΛΙΠΑΡΔΟΥ

Η πρόβλεψη ή όχι των σεισμών δεν ανοίγει μόνο μέτωπα αντιπαράθεσης μεταξύ των επιστημόνων αλλά πονοκεφαλιάζει και τα μέτωπα αρκετών πολιτών οι οποίοι μετά τα 5,9 ρίχτερ είναι ιδιαίτερες επιρρεπείς σε φήμες και ανορθόδοξες προγνώσεις.

Διαφορετικές «σχολίες» πρόγνωσης, μεθοδολογικές και επιστημονικές λογικές.

Θα γίνει ή όχι μεγάλος σεισμός; Οι απαντήσεις διαφορετικές, από τους «ορθόδοξους», τους «προφήτες», αλλά και τους «ισορροπιστές».

ΟΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ...

Είναι το «κατεστημένο» της σεισμολογικής κοινότητας, οι επιστήμονες που καταγράφουν τα σεισμικά φαινόμενα, συντάσσουν τεχνικούς καταλόγους και προβαίνουν σε στατιστικές αναλύσεις με φειδωλές (αναλογικά) δηλώσεις προς τα ΜΜΕ.

▶ Πρώτος τη τάξη ο καθηγητής Βασίλης Παπαζάχος. Επιμένει ότι δεν υπάρχει βραχεία προγνώση σεισμών, ανούσια των παρατηρήσεων τόπος, χρονική διάρκεια. Η μεθοδολογία στηρίζεται στη συγκέντρωση επιστημονικών στοιχείων από τη μελέτη της ιστορίας κάθε περιοχής. Με μαθηματικούς υπολογισμούς γίνονται εκτιμήσεις πρόβλεψης σεισμικής έξαρσης μέσα σε 10 ή ακόμα και 30 χρόνια.

«Εκνευρίζεται μόνον όταν ακούει το όνομα Βαρώτσου» σχολιάζουν συνεργάτες του. Έχει κερδίσει τη συμπάθεια μεγάλης κερδιάς της σεισμολογικής κοινότητας.

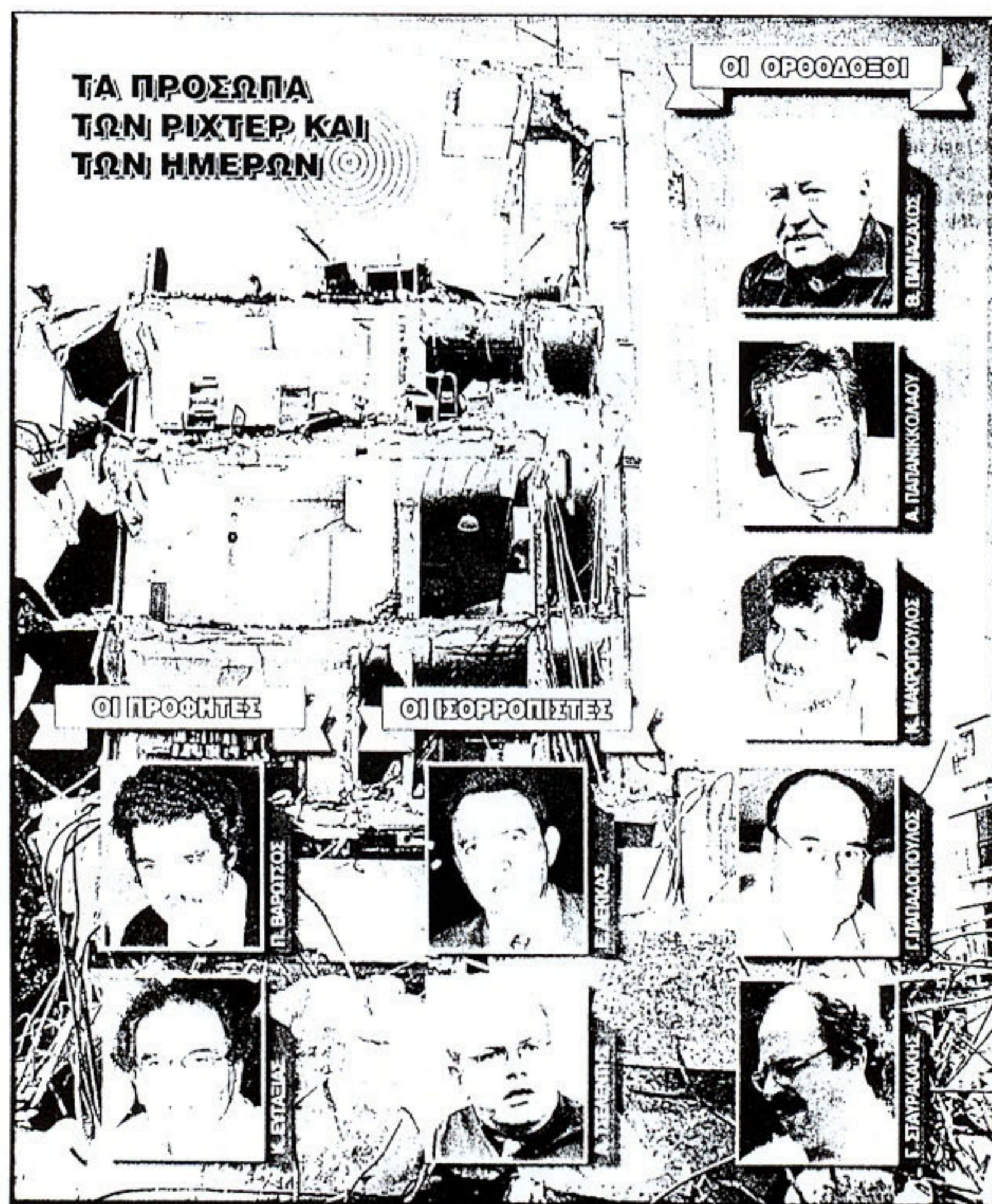
▶ Ο διευθυντής του Γεωδυναμικού Ινστιτούτου, Γιώργος Σταυρακάκης, μαθητής του σερβικού καθηγητή Γιάννη Αρακόπουλου και κομπάρσος του καθηγητή σεισμολογίας στην Πάτρα, παλαιού συνεργάτη της ομάδας ΒΑΝ, Ακη Τσελέντη, τάσσεται υπέρ της μακράς πρόγνωσης σεισμών.

Έχει αρκετούς υποστηρικτές και άλλους τόσους πολέμιους, που επικεντρώνουν την κριτική τους στα επιστημονικά επιχειρήματα που χρησιμοποιεί στις συχνές εμφανίσεις του στα ΜΜΕ.

▶ Ο καθηγητής γεωλογίας και πρόεδρος της επιτροπής σεισμικού κινδύνου, Δημήτρης Παπανικολάου, ακολουθεί την τακτική του «διπλωματικού χαμόγελου».

Υποστηρίζει ότι δεν μπορεί να υπάρξει ακριβής πρόβλεψη ενός σεισμού, εάν οι ερευνητές δεν γνωρίζουν το χρόνο. Λίγες ημέρες μετά τον σεισμό στην Τουρκία, με δηλώσεις του στην «Ε», είχε ισχυριστεί ότι: «Τους περιμένουμε τους μεγάλους σεισμούς. Είναι κρωστούμενα. Ξέρουμε το χώρο και το μέγεθος αλλά το ζητούμενο σε μια πρόβλεψη είναι ο χρόνος».

Πολλοί εκ των συναδέλφων του ψηθυρίζουν ότι «δεν είναι τόσο αποδοτικός στην έρευνα όσο στις δι-

μόσες σχέσεις». ▶ Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών και μέλος της Επιτροπής Σεισμικού Κινδύνου Κωνσταντίνος Μακρόπουλος αποφεύγει τις ακραίες τοποθετήσεις για το ΒΑΝ. Λένε ότι είναι «σοβαρός επιστήμονας, μετριοπαθής και χαμηλού προφίλ».

▶ Σεισμολόγος του Γεωδυναμικού Ινστιτούτου, ο Γιώργος Χουλιάρας - «μαθητής» του Σταυρακάκη - φέρει να υποστηρίζει τη μεθοδολογία παρακολούθησης της περιοδίου «σεισμικής ψυχίας» που προϋπάρχει ενός μεγάλου σεισμού. Οι επικριτές του υποστηρίζουν ότι «χρειάζεται χρόνο για να αποκτήσει μεγάλη επιστημονική εμβέλεια».

▶ Ο σεισμολόγος-ερευνητής του Γεωδυναμικού Ινστιτούτου Γεράσιμος Παπαδόπουλος - «παιδί» του Παπαζάχου, «ορθόδοξος» αλλά όχι απόλυτος - δεν διατάζει να εξαπολύσει μύθους εναντίον άλλων επιστημόνων που αμφισβητούν τη δουλειά

του. Είναι υποστηρικτής της μεθόδου παρακολούθησης των μεταβολών της σεισμικότητας στο χώρο αλλά και στο χρόνο.

Φέρει να είχε προβλέψει το σεισμό του Αγίου. Μάλιστα εκείνη την περίοδο είχε επιτεθεί με δηλώσεις του στον τότε πρόεδρο του ΟΑΣΠ, καθηγητή Γεωλογίας Δημήτρη Παπανικολάου, υποδιρίζοντας ότι «η επιστημονική πρόβλεψη αγνοήθηκε λόγω προσωπικής αντιπάθειας».

Πρόεδρος της Διεθνούς Ευρωπαϊκής Ένωσης Επιστημόνων, οι συνάδελφοί του τον περιγράφουν ως «ιδιαίτερα πράο και ζεστό στις κοινωνικές του επαφές».

ΟΙ ΙΣΟΡΡΟΠΙΣΤΕΣ...

▶ Στην κατηγορία ανήκει ο καθηγητής σεισμολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών, Ακης Τσελέντης, παλαιότερος συνεργάτης αλλά και φίλος του καθηγητή Βαρώτσου. Εκτιμά ότι πρέπει όλες οι απόψεις να μπαίνουν

στο τραπέζι. Δεν απορρίπτει τα σχήματα του ΒΑΝ, ενώ δείχνοντας μικρή εμπιστοσύνη στις εκτιμήσεις των «ορθόδοξων», κάνει τις δικές του στατιστικές αναλύσεις αλλά και παρακολουθεί τη συμπεριφορά μιας περιοχής υψηλού κινδύνου με «δικούς» του σεισμογράφους.

Έχει επικρίνει συναδέλφους του για την απόλυτη στάση που κρατούν και εκτιμά ότι, ιδιαίτερα από τους αθηναίους σεισμολόγους, δεν αντιμετωπίζεται με θετικό μάτι.

Το σημείο «σύγκρουσης» ότι εντοπίζεται στη δημιουργία της έδρας της σεισμολογίας στην Πάτρα. Καθώς «μέχρι εκείνη τη στιγμή τη μερίδα του λέοντος στην επιστημονική έρευνα για τη Δ. Ελλάδα έπαιρνε το Γεωδυναμικό Ινστιτούτο».

▶ Στην ίδια κατηγορία και ο καθηγητής γεωλογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών Ευθύμιος Λέκκας. Τάσσεται υπέρ της ερευνητικής προσπάθειας «ακόμα και της ομάδας ΒΑΝ».

Ανθρώποι του κύκλου του τον περιγράφουν ως «συνεργάσιμο και ανοιχτό στη γνώση», ενώ κάποιοι απορρίπτουν, γιατί, ενώ είναι «ανοιχτός» στο ΒΑΝ, μέχρι τώρα δεν έχει εκφράσει ξεκάθαρη γνώμη.

Οι ίδιοι μας πληροφορήσαν ότι διατηρεί ιδιαίτερες στενές σχέσεις με τον κ. Παπανικολάου.

ΟΙ «ΠΡΟΦΗΤΕΣ»...

▶ Ο καθηγητής φυσικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Παναγιώτης Βαρώτσος, επικεφαλής της ομάδας ΒΑΝ, είναι απόλυτος: «Μπορούμε να προβλέψουμε τους σεισμούς από την καταγραφή των ηλεκτρομαγνητικών σημάτων».

Πάνω περίπου 20 χρόνια από την εμφάνισή της συγκεκριμένης μεθόδου. Η αποκωδικοποίηση δύο βασικών μελών της ομάδας, δεν επηρέασε μικροπρόθεσμα τουλάχιστον την «επιστημονική εμμονή» του κ. Βαρώτσου.

Τον περιγράφουν ως «αφοσιωμένο καλόγερο της επιστήμης» και όχι τυχαία. Είχε θεμελιώσει την έρευνά του για τη διατύπωση της συγκεκριμένης μεθόδου τη δεκαετία του '70.

▶ Το Α, ο ακαδημαϊκός Κάϊσαρος Αλεξόπουλος αποχώρησε από την ομάδα, εδώ και χρόνια. Σε πρόσφατες δηλώσεις του στον τηλεοπτικό σταθμό «Μega», αμφισβήτησε την εγκυρότητα του συγκεκριμένου σταθμού ΒΑΝ στη Λαμία. Παράλληλα, είπε ότι ο ίδιος προσπάθησε να επικοινωνήσει με το Βαρώτσο, αλλά δεν κατέστη δυνατό να τον εντοπίσει.

▶ Ο Ν, ο καθηγητής των ΤΕΙ της Αθήνας Κώστας Νομικός και συνεργάτης του Γεωδυναμικού Ινστιτούτου Αθηνών, επέλεξε να ανεξαρτητοποιηθεί για αδιευκρίνιστους μέχρι τώρα λόγους.

Η ειδικότητά του είναι η τηλεμετρική μέτρηση σημάτων. «Αποχώρησε, διακριτικά αλλά διατηρεί φιλικές σχέσεις με τον κ. Βαρώτσο και είναι πολύ φειδωλός στις κρίσεις του για το ΒΑΝ, αυτό είναι που εκτιμάμε», μας είπαν συνάδελφοί του.

▶ Όσο για το άλλο πρόσωπο της ομάδας, τον καθηγητή φυσικής του Πανεπιστημίου Αθηνών Κωνσταντίνο Ευταξία, αν και έκανε τις τελευταίες ημέρες την εμφάνισή του ως εκπρόσωπος του κ. Βαρώτσου, είναι στενός του συνεργάτη εδώ και χρόνια. Πριν από την είσοδό του κάθε φορά στις συνεδριάσεις της Επιστημονικής Επιτροπής Σεισμικού Κινδύνου, εφοδιάζεται με ένα πακέτο χαρτομάντιλα για τον ιδρώτα. «Είναι λογικό. Ένας εναντίον όλων», σχολίασε ένα μέλος της επιτροπής.

Ο κ. Ευταξίας πιστεύει ότι «η επιστήμη είναι μια ανθρώπινη περιπέτεια», ενώ πολύ συχνά στις συζητήσεις του αλλά και στη διδασκαλία του επικαλείται ποιήματα του Γιώργου Σεφέρη, καθώς και άλλων ποιητών: «Στη χώρα που τελούνται τα αόρατα το μάτι που τα βλέπει είναι άχρηστο» λέει συχνά.